

otázkam súdom položeným, porušil teda porotný súd rozhodujúci predpis §§ 6 a 11 por. nov. na polozenie zvláštnych otázok o kvalifikácii činu odlišnej od obžaloby.

Výrok týkajúci sa odsúdenia obžalovaného J. T. pre dvojnásobný prestupok podľa § 6 nar. č. 5476/1914 M. E. nebol napadnutý. Najvyšší súd, preskúmajúc vec z úradnej moci, zbadal však, že obžalovaný J. T. bol v tejto časti rozsudku nesprávne odsúdený pre dvojnásobný prestupok podľa § 6 nar. č. 5476/1914 M. E. len na základe toho, že nosil neoprávnene dve pištoly. Citované nariadenie nemá na zreteli len jednu zbraň; i súčasné nosenie viac zbraní bez úradného povolenia porušuje jeden zákaz v tom smere daný; preto multiplicita zbraní nedovolené u seba držaných nezakladá multiplicitu prestupkov podľa počtu prechovávaných zbraní. Nedovoleným držaním dvoch pištolí v tejže dobe dopustil sa tedy obžalovaný len prostého prestupku podľa cit. nar. a preto bolo treba obžalovanému nepriaznivý rozsudok z dôvodu zmatečnosti podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., ktorého tu treba dbať z úradnej povinnosti, zrušiť a vyniesť rozhodnutie zákona zodpovedajúce.

Čís. 5670.

Žalobami podle prvního odstavce § 18 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. jsou jak žaloby mezi týmiž stranami, týkající se trestných činů mezi nimi vzájemně spáchaných — nejsou-li ve skutkové souvislosti podle třetího odstavce § 18 tohoto zákona — tak i žaloby, z nichž se každá opírá o některý z více činů, kterých se dopustila jedna strana proti druhé straně.

V ý s l o v n é výhrady práva stíhati podle prvního odstavce § 18 cit. zákona je potřebí nejen, nebylo-li žalobní právo dosud uplatněno, nýbrž i tenkrát, byla-li žádost za trestní stíhání — po případě soukromá žaloba — již podána; nerozhoduje, že druhá strana i soud věděly o podání žaloby.

Nedojde-li před ujednáním smíru nebo do konce průvodního řízení k v ý s l o v n é výhradě práva stíhati druhou stranu, zaniká žalobní právo a neobživne ani když byl rozsudek, vynesení po skončení průvodního řízení, zrušen v opravném řízení.

Ustanovení prvního odstavce § 18 uvedeného zákona platí i tehda, jde-li o přestupek zanedbání povinné péče podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění § 39, odst. III zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 10. září 1936, Zm I 241/36.)

N e j v ý š š í s o u d jako soud zrušovací z podnětu zmateční stížnosti podané obžalovaným F. V. do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 30. prosince 1935, č. j. Tk VI 655/35-21, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n., použiv § 290 tr. ř.

z moci úřední, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného F. V. podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby naň J. S. a A. P. vznesené pro přečin podle §§ 1 a 2 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Napadeným rozsudkem ze dne 30. prosince 1935 byl obžalovaný F. V. uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n., spáchaným uveřejněním básničky »Věrné lásky plody« v »O. L.« ze dne 8. ledna 1935, jejímž obsahem bylo ublíženo na cti soukromým žalobcům J. S. a A. P. způsobem naznačeným v § 1 a v § 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Z podnětu zmateční stížnosti podané obžalovaným bylo zrušovacím soudu zkoumati rozsudek z moci úřední i s hledisek naznačených ve druhé větě prvního odstavce § 290 tr. ř. a jelikož v souzeném případě podle obsahu spisu je, po případě byla, mezi týmiž stranami v proudu řada jiných sporů pro přečin proti bezpečnosti cti zčásti již ukončených před vynesením napadeného rozsudku ze dne 30. prosince 1935, naskytla se zvláštní otázka, zda snad nezaniklo právo žalobní toho kterého žalobce z toho důvodu, že si v předchozích trestních věcech opomněl vyhraditi právo stíhati obžalovaného pro ublížení na cti, o něž jde.

O nutnosti takové výhrady jedná předpis prvního odstavce § 18 zákona ze dne 28. června 1933, čís. 108 Sb. z. a n.; bylo proto zrušovacím soudu řešiti z moci úřední zásadní otázku, zda nedostatek výhrady, jak ji má citovaný předpis na mysli, přichází v úvahu v souzeném případě, a zda je okolností, pro niž čin nemůže býti stíhán (§ 281, čís. 9, lit. b) tr. ř.).

Při tom se objevují především v příčině výkladu § 18 cit. zák. dvě sporné otázky, a to:

1. zda lze vykládati první odstavec § 18 zákona o ochr. cti tak, že předpis ten má na mysli pouze žaloby, při nichž jde o činy trestné podle tohoto zákona, jež dvě strany navzájem proti sobě spáchaly, či zda spadá pod něj i případ více žalob, jimiž jedna strana proti druhé straně uplatňuje svá žalobní práva vzniklá z více trestných činů, kterých se dopustila proti ní druhá strana, a

2. zda se požadavek výslovné výhrady práva stíhati druhou stranu pro některý čin podle zákona o ochraně cti vztahuje pouze na případ, když strana svoje žalobní právo dosud neuplatnila, či zda platí i tehda, třebas žádost za trestní stíhání, případně soukromá žaloba, byly již podány.

Ad 1. Podklad pro žaloby ve smyslu prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti může býti dán trestnými činy v z á j e m n ě s p á c h a n ý m i, pokud nejsou ve skutkové souvislosti, neboť jsou-li v takové souvislosti, platí o nich zvláštní předpis třetího odstavce § 18 zák. o ochr. cti.

Podklad pro žaloby podle prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti mohou však tvořiti i činy, které byly spáchány mezi týmiž stranami v ten způ-

sob, že oněch více trestných činů dopustila se jedna strana proti straně druhé.

Lze připustiti, že by mohla na první pohled úprava § 18 zák. o ochr. cti, obzvláště i nadpis tohoto paragrafu, znějící »Vzájemné žaloby«, sváděti k výkladu, že se ustanovení toto vztahuje skutečně pouze na »vzájemné žaloby«, totiž na žaloby, podané dvěma stranami navzájem proti sobě. Nadpisy paragrafů mohou býti sice důležité pro výklad zákona, avšak nerozhodují, pokud jejich nepřesnost je patrná z textu zákona. Že nadpis v případě, o nějž jde, nesouhlasí s textem zákona, je vidno z bližšího zkoumání zákona:

Ze srovnání předpisu § 18 zák. o ochr. cti a předcházejícího § 17 téhož zákona totiž vysvítá, že v třetím odstavci § 17 je upravena otázka objektivní konexity, t. j. případu, kde se zúčastnilo jediného trestného činu podle zákona o ochraně cti několik osob, kdežto první odstavec § 18 upravuje vedle případů vzájemných žalob v technickém smyslu slova i případy konexity subjektivní, kde totiž jde o více žalobních práv jedné strany proti témuž obviněnému.

Již právnická literatura hájí toto stanovisko. Tak Kallab zastává tento názor ve spisu »Trestní právo hmotné«, vydaném v roce 1935, na str. 221; sdílí jej zcela zřejmě i Miřička, pokud ve svém »Trestním právu hmotném«, vydaném v roce 1934, v druhém odstavci na str. 314 mluví o »veškerých urážkách mezi týmiž stranami«; vyslovuje jej zcela jasně i Hrabánek-Milota v díle »Právo tiskové« na str. 254, v bodu čís. 4.

I nejvyšší soud sdílí tento výklad zákona, a to z těchto úvah:

Že se předpis § 18 zák. o ochr. cti ne vztahuje pouze a výhradně na »vzájemné žaloby« v nejužším slova smyslu, t. j. na případy, kde předmětem žalob jsou ublížení na cti vzájemně spáchaná mezi týmiž stranami, vysvítá již ze samého znění první věty prvního odstavce § 18 zák. o ochr. cti, neboť v první větě tohoto paragrafu se výslovně uvádí, že »... může jedna strana stíhati druhou pro jiný takový čin...«. Mluví tedy tento předpis zcela všeobecně o trestných činech spáchaných mezi dvěma stranami, aniž stanovil požadavek, že musí jíti o trestné činy »vzájemně spáchané«, jak praví výslovně teprve třetí odstavec § 18 zák. o ochr. cti. Pokud by první odstavec § 18 zák. o ochr. cti měl na mysli pouze vzájemná ublížení na cti, byla by uvedená dikce první věty § 18 zcela zbytečná a nepřiléhavá; vždyť by pak stačilo tam uvést, že si »obžalovaný« musí vyhraditi stíhání pro jiný takový čin — t. j. »proti němu žalující stranou spáchaný« —. Tomuto výkladu nasvědčuje i odůvodnění vládního návrhu (tisk 830/1930, str. 29, druhý odst. k § 14), které, vykládajíc předpis převzatý pak do prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti, praví, že jest jeho účelem, aby »o bě strany«, chtějí-li si zachovati žalobní právo z některého trestného činu, který se udál »mezi nimi« do ujednání smíru nebo do konce průvodního řízení, byly nuceny výslovně si vyhraditi stíhací právo do uvedené doby.

Tyto úvahy důvodové přimykají se těsně k onomu všeobecnému znění první věty prvního odst. § 18 a plyne z nich nade vší po-

chybnost, že mají na mysli i případ více žalob téže strany proti témuž obviněnému; vždyť by jinak nemělo žádného smyslu mluvit o obou stranách, poněvadž při vzájemných žalobách v technickém (nejušším) smyslu může si přece jen protistrana, t. j. strana žalovaná, vyhradit žalobní právo proti straně žalující a nikdy »obě strany«, kdyžž žaloba jedné z obou stran vždy tu již je.

Pro opačný výklad se nelze dovolávat odůvodnění vládního návrhu (tisk 830/1930, str. 29, první odst. k § 14), pokud (uvedený první odstavec) poukazuje na potřebu čelit oblíbenému postupu, že se »při vzájemných urážkách vyčká s podáním žaloby až do posledního dne lhůty, aby druhá strana již vzájemně žalovati nemohla«. Vztahuje se tento odstavec důvodové zprávy na případ třetího odstavce § 18 zák. o ochr. cti, — tedy na případ žalob pro činy vzájemně spáchané a jsoucí ve skutkové souvislosti —, při čemž poukazuje k tomu, že podobný význam měl již předpis § 7 zák. čl. XLI:1914, podle jehož vzoru se i v případě třetího odst. § 18 zák. o ochr. cti prodlužuje lhůta k podání soukromé žaloby.

Hned z druhého odstavce téže důvodové zprávy (na str. 29) vysvítá, že v prvním odstavci důvodové zprávy bylo pojednáno pouze o jednom z nejtýpičtějších případů při žalobách pro urážky na cti. Nelze však z těchto úvah (prvního odstavce) vyvozovati, že by zákonodárce vůbec byl měl na mysli v § 18 jediné a výlučně vzájemné žaloby v nejušším slova smyslu, kdyžž pak ihned následují úvahy (druhého odstavce), vztahující se — jak nahoře dovedeno — zcela jasně i na více žalob téže strany proti témuž obviněnému.

Uvádí-li se pak v odůvodnění zprávy výboru ústavně-právního (tisk 2268/1933, str. 30), že »v § 18 zák. o ochr. cti bylo především jasněji vyjádřeno, že se toto ustanovení vztahuje toliko na vzájemné činy trestné podle tohoto zákona«, je nasnadě podle celého znění této věty, že jí nemělo býti vyřčeno, že se § 18 vztahuje »toliko na vzájemné žaloby«, nýbrž že účelem a smyslem jeho je zdůrazniti, že ustanovení § 18 vztahuje se pouze na činy »trestné podle zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.«.

Není tu ostatně bez významu pro výklad § 18 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n., že zákonodárce nepřizpůsobil nikterak zákonný text § 18 znění § 7 zák. čl. XLI:1914, ač se v důvodové zprávě k vládnímu návrhu — tisk 830/1930, str. 29 — zmiňuje o § 7 zák. čl. XLI:1914, podle jehož vzoru chce čelit úskokům protistrany. Dikce § 18 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., že »jedna strana může stíhati druhou...«, se totiž odchyluje podstatně od znění § 7 zák. čl. XLI:1914, jenž nepřipouští ani nejmenší pochybnosti, že se vztahuje pouze na vzájemné urážky v nejušším slova smyslu, a vysvítá tedy i z tohoto odchýlného znění nového zákona o ochraně cti, že úmyslem zákonodárcovým byla jiná úprava, širší v § 18 zák. o ochr. cti nežli v § 7 zák. čl. XLI:1914, jenž byl při tom zákonodárci jaksí vzorem.

V této souvislosti třeba se též zmíniti o předpisu § 42, odst. 3 zák. o ochr. cti, podle něhož »předpis § 18 platí v zemi Slovenské a Podkarpatoruské též o vzájemných žalobách pro přečin lehkého poškození

těla, jakož i o vzájemných žalobách pro tento čin a pro čin trestný podle zákona o ochraně cti«, jakož i o tom, že odůvodnění zprávy ústavně-právního výboru (tisk čís. 2268/1933, str. 30) vykládá předpis ten poukazem »na zkušenost, že nejsou řídkými případy vzájemného lehkého ublížení na těle, nebo vzájemných trestných činů podle zákona o ochr. cti a lehkých ublížení na těle«. Ani ze znění předpisu § 42, odst. 3 zák. o ochr. cti nelze však vyvozovati, že by se § 18 vztahoval výlučně na »vzájemné žaloby« v technickém smyslu slova; vždyť nelze tu nechat bez povšimnutí, že podle § 41 tr. por. slov. je vedle urážek na cti i přečin lehkého ublížení na těle soukromožalobným deliktem, na nějž se vztahovaly i předpisy § 23 tr. por. slov. o příslušnosti téhož soudu při vzájemných žalobách. Ježto se však § 18 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. podle svého znění nevztahuje na lehké ublížení na těle, bylo zřejmým a jediným důvodem úpravy třetího odstavce § 42 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. vyjádřiti, že předpisy § 18 platí v zemi Slovenské a Podkarpatoruské také pro přečin lehkého poškození na těle. Z toho plyne, že nelze při výkladu předpisu § 18 zák. o ochr. cti použití předpisu § 42, odst. 3 zákona o ochr. cti. Třeba tudíž vykládati první odstavec § 18 zák. o ochr. cti tak, že žalobami sem spadajícími je rozuměti jak žaloby mezi týmiž stranami, týkající se trestných činů mezi nimi vzájemně spáchaných — pokud nejsou ve skutkové souvislosti (§ 18, odst. 3 zák. o ochr. cti) —, tak i žaloby, z nichž se každá opírá o některý z více činů, jichž se dopustila jedna strana proti druhé straně (subjektivní konexita).

Ad 2. Pokud jde o druhou zásadní otázku, totiž o výklad pojmu »výhrady práva stíhati«, třeba uvést toto:

Předpis prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti vyjadřuje pouze všeobecně, že jedna strana »může stíhati« druhou stranu pro jiný čin podle zákona o ochraně cti, který spáchala proti ní do ujednání smíru, nebo do konce průvodního řízení, jen když si před smírem nebo před ukončením průvodního řízení »výslovně vyhradila právo ji stíhati«.

Mohlo by býti poukazováno na to, že »stíháním« rozuměti je podání žádosti za trestní stíhání podle § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti a že z pojmu »výhrady« je usuzovati, že lze si vyhraditi jen žalobní právo dosud neuplatněné.

Názoru tomu však nelze přisvědčiti. Jeť podání žádosti podle předpisu § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti jedním z úkonů, z nichž sestává stíhání činu trestného podle zákona o ochraně cti, proč se výhrada práva stíhati může vztahovati jak k úkonům, jimiž se stíhání zahajuje, tak k úkonům, jimiž se v zahájeném již trestním řízení pokračuje.

Nevylučuje tudíž znění prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti výklad, že výslovné výhrady práva stíhati je třeba i tehdy, byla-li žádost za stíhání trestného činu, o nějž jde, již podána (tak správně i rozh. vrchního soudu v Praze ze dne 18. září 1935, č. j. Tko 4/35, uveřejněné v Právniku 1935, str. 626). Pro výklad ten svědčí znění prvního odst. § 18 i proto, že připouští jedinou výjimku, kdy není třeba výhrady,

totiž dověděl-li se oprávněný o trestném činu neb o osobě vinníkově teprve po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení.

Ani z předpisu § 17, odst. 3 zákona o ochr. cti nelze činiti žádné závěry pro obor předpisu § 18, odst. 1 zákona o ochr. cti; vždyť — nehledíc ani k podstatně zcela různému znění obou těchto ustanovení — je i povaha předpisu § 17, odst. 3 podstatně rozličná od povahy předpisu § 18, odst. 1; v onom případě jde o úpravu žalobního práva proti několika osobám trestného činu se zúčastnivším, kdežto předpisem § 18 byl upraven poměr, pokud jde o více urážek výhradně mezi týmiž stranami se sběhnuvších, při čemž mělo býti zabráněno hlavně i úskočnosti podáním dodatečných žalob mezi týmiž stranami, což při § 17, odst. 3 zřejmě nepřichází v úvahu. Netřeba proto dále uvažovati v této souvislosti o významu a výkladu pojmu »výhrady« podle § 17, odst. 3 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Nelze se dále pro výklad § 18 tohoto zákona ani dovolávati obdoby ustanovení § 263 tr. ř.; předpis ten má na mysli případy, kde nový trestný čin byl spáchán nebo přišel na přetřes při hlavním přelíčení, kdežto účelem prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti jest, aby soud byl přímo upozorněn stranami i na další činy stavší se mimo hlavní přelíčení. Ani poukaz na § 57 tr. ř. neobstojí, neboť tam se vyžaduje výhrada při vyloučení některé trestní věci ze společného trestního řízení, kdežto procesní situace v případech § 18, odst. 1, je přímo opačná.

V této souvislosti nelze přehlédnouti, že ustanovení §§ 316, 317, 318 slov. tr. por. — týkající se případů, kdy bylo shledáno, že se obžalovaný jeví býti vinným ještě jiným trestným činem mimo trestný čin, který je předmětem obžaloby —, neobsahovala požadavek výhrady stíhání obdobně předpisu § 263 tr. ř., takže ani procesní předpisy slovenského trestního práva — týkající se případů subjektivní konexity —, neskýtají podklad pro řešení otázky, o níž jde.

Požadavkem výslovné výhrady práva stíhati omezeno je žalobní právo oprávněné strany v ten způsob, že právo to zaniká, nedošlo-li k výhradě, i když lhůta stanovená v § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti k podání žádosti za trestní stíhání dosud neuplynula. Proto však nelze ještě usuzovati, že předpis prvního odstavce § 18 zák. o ochr. cti stanoví pouze zkrácení lhůty uvedené v § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti, a dovozovati dále z toho, že předpis ten se vztahuje pouze na případy žaloby zamýšlené, nikoli však žaloby již podané. Spočíváť zásadní rozdíl mezi § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti a § 18, odst. 1 zák. o ochr. cti v tom, že podle onoho předpisu je povinen soukromý žalobce, chce-li si zachovati žalobní právo, podati žádost za trestní stíhání ve stanovené lhůtě, kdežto podle tohoto předpisu musí si vyhraditi žalobní právo, ať žádost za trestní stíhání byla již podána, či nikoli; v tomto případě vyžaduje se pak k zachování žalobního práva vedle výslovné výhrady ještě, aby se žádost za trestní stíhání stala v zákonné lhůtě (§ 18, odst. 2 zák. o ochr. cti).

Pro závěr, že předpis prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti platí i v případě podané již žádosti za trestní stíhání, svědčí i odůvodnění vládního

návrhu (tisk čís. 830/1930, str. 29). Podle něho je účelem uvedeného předpisu, aby byla omezena možnost vzájemné žaloby, došlo-li již ke smíru nebo rozsudku; to, že požadována je výhrada práva stíhati, odůvodňováno je tím, že takto druhá strana i soud nabudou spolehlivěji včas vědomosti o zamýšlené žalobě vzájemné než podáním samé žaloby, pro kterou je snad příslušný jiný soud. Výslovně tedy odůvodnění vládního návrhu poukazuje tu na případ, kdy výhrady práva stíhati je třeba, třebas žaloba byla již podána.

Rovněž nasvědčuje názoru zde zastávanému i to, že § 42, odst. 2 zák. o ochr. cti zrušil předpis § 23 slov. tr. por., podle něhož byl při vzájemných trestných činech proti cti soud, který zahájil řízení podle jedné žaloby, příslušný i pro řízení podle druhé žaloby. Zrušení předpisu § 23 slov. tr. por. stalo se podle odůvodnění vládního návrhu (str. 29) proto, ježto předpis prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti stačí, aby se soud dověděl včas o vzájemné urážce. Nahrazuje-li výhrada práva stíhati podle prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti zrušené ustanovení § 23 slov. tr. por., lze z toho usuzovati, že výhrady práva stíhati je třeba i tenkrát, byla-li žádost za trestní stíhání již podána; neboť jen při takovém postupu je zaručen zákonodárcem zamýšlený účel, že se má soud včas dovědět o vzájemném ublížení na cti.

K tomu sluší ještě připomenouti, že ustanovením § 18 má býti i dosaženo, aby veškerá ublížení na cti mezi týmiž stranami byla podle možnosti vyřízena jedním rázem a řízení o nich nevlekla se do nekonečna. I z toho důvodu je proto nezbytně nutno, aby se soud a strany výhradou stíhání dověděly bezpečně netoliko o tom, že jedna strana zamýšlí druhou znovu stíhati. nýbrž i, že bylo již zahájeno takové stíhání, a že strana hodlá na něm setrвати.

Pokud by se předpis o významu výhrady prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti vykládal tak, že by výhrada musela býti učiněna jen tehdy, nebylo-li stíhání ještě vůbec zavedeno, bylo by lze právě onen účel zákonem zamýšlený zmařiti tím, že se podá žaloba, po případě stíhací návrh tak pozdě, že soud projednávající první případ se nedozví při hlavním přelíčení o tomto nově podaném stíhacím návrhu. Stačilo by, že by byl na příklad u soudů s velikou agendou učiněn nový stíhací návrh krátce před hlavním přelíčením, nařízeným v předcházející trestní věci, anebo že by byl stíhací návrh podán u jiného — příslušného, po případě schválně i u jiného nepříslušného (§ 17, odst. 1) — soudu; tím byla by splněna podmínka, že stíhání bylo již zahájeno žalobcem, což činilo by výhradu podle prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti zbytečnou. Leč účel zákona — aby druhá strana i soud nabyly spolehlivěji včas vědomosti o žalobě strany druhé, a aby umožněno bylo soudci, aby po případě ihned rozhodl o celém souboru sporných věcí najednou —, byl by takovýmto způsobem a výkladem zákona zjevně zmařen.

Proto sluší předpis prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti přesně vykládati; zákon nařizuje, že výhrada musí se státi »výslovně«; to znamená, že jedna strana, jež chce stíhati — tedy i dále stíhati —

druhou stranu pro jiný čin trestný podle zákona o ochraně cti a mezi nimi spáchaný, musí učiniti výslovně výhradu zákonem požadovanou nejpozději před smírem nebo před ukončením průvodního řízení, aniž rozhoduje, zda došlo již k trestnímu stíhání či nikoliv. Jen tímto přesným výkladem zákona je zaručeno plné dosažení cílů zákonodárcem sledovaných a nemůže proto ani okolnost, že snad v druhé věci byla již podána i žaloba, a že snad i toto faktum vyšlo na jevo při hlavním přelíčení, zprostiti příslušnou stranu povinnosti, aby přes to prohlásila výslovně, že setrvává i na žalobě již podané a že si tedy další stíhání vyhrazuje.

Lze připustiti, že snad v případě, o němž jde, zákonem sledovaný účel nebyl zmařen a také zmařen býti nemohl, poněvadž při hlavním přelíčení v předchozích trestních věcech — Tk 1819 a 1820/35 — byl konstatován obsah spisu, o němž jde — Tk 655/35 —, takže obžalovanému, jakož i soudu bylo známo, že proti obžalovanému je v proudu další trestní stíhání, zahájené soukromými žalobci pro ublížení na cti. Přes to je však jisté, že soukromí žalobcové nevyhověli formě předepsané v § 18, aby si výslovně vyhradili právo stíhati. Tento předpis přísně formalistický a velmi kategorický nepřipouští žádnou výjimku a musí býti přesně vykládán. Nelze se ani v případech, kde snad nemohl býti zmařen účel sledovaný zákonem, odchýliti od tohoto přísného výkladu a zavésti kasuistiku, ve kterých případech by snad přece mohlo býti upuštěno od požadavku »výslovné výhrady«; takovýto postup přičil by se netoliko znění zákona, nýbrž byl by i povážlivý potud, že by jím byla vnesena do judikatury nejistota a kolísavost.

Netřeba se zabývati námitkou učiněnou zástupcem soukromých žalobců při veřejném rodu, jak by bylo při takovém výkladu § 18, odst. 1, postupovati tenkrát, nedostavil-li se obžalovaný k hlavnímu přelíčení, — rozuměj ve věci předcházející — ježto nebyla mu obsílka náležitě doručena, neboť námitka ta nepřiléhá k případu, o němž jde.

Pokud se konečně poukazuje k tomu, že zprošťující rozsudek v předchozí trestní věci A. P. proti obžalovanému V. Tk 1820/35 byl nejvyšším soudem zrušen a věc vrácena k opětovnému projednání do první stolice, je třeba připomenouti, že podle předpisu prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti musí se výslovná výhrada práva stíhati státi před ukončením průvodního řízení. Nedošlo-li k výslovné výhradě práva stíhati v tomto okamžiku, zaniklo tím žalobní právo příslušné osoby a nemůže obživnouti snad proto, že rozsudek, vynesení po skončení průvodního řízení, byl zrušen v opravném řízení.

3. Konečně bylo se zabývati v tomto případě i otázkou, zda »činem trestným podle tohoto zákona« (t. j. zákona o ochraně cti) ve smyslu prvního odstavce § 18 rozuměti je toliko trestné činy uvedené v §§ 1 až 4 zák. o ochr. cti, či zda spadá sem i přestupek zanedbání povinné péče podle § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění § 39, odst. III. zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

»Činy trestnými podle zákona o ochraně cti« ve smyslu prvního odst. § 18 rozuměti je nejen trestné činy, uvedené v §§ 1 až 4 zák. o ochr. cti,

nýbrž i přestupek zanedbání povinné péče. Pro výklad ten svědčí především odevždy, a to již judikaturou vídeňského nejvyššího soudního dvoru uznaná a zdůrazňovaná podpurná povaha uvedeného kulposního přestupku oproti přečinům proti bezpečnosti cti spáchaným tiskem. Správnost tohoto názoru vysvítá však i z celého vývoje, jak došlo ke kompilaci zákona o ochr. cti čis. 108/1933 Sb. z. a n., jakož i z úpravy tohoto zákona samého.

Jak vysvítá z původního vládního návrhu (tisk 830/1930), měl zákon o ochraně cti nabýti účinnosti s jednotným zákonem o tisku (viz § 40 vládního návrhu), jímž měl býti zrušen i zákon čis. 124/1924 Sb. z. a n. Ježto však tato původní myšlenka nemohla býti uskutečněna a objevila se potřeba, aby některé předpisy dosavadního tiskového zákona byly novelisovány již před vydáním nového zákona o tisku, došlo k úpravě zákona o ochraně cti zvláště, bez ohledu na to, kdy nabude účinnosti nový tiskový zákon.

Vzhledem k tomu bylo pak zapotřebí vyřešiti opět i poměr k tiskové novele čis. 124/1924 Sb. z. a n. To stalo se tak, že do § 39 zák. o ochr. cti byla pojata ustanovení tiskové novely z 30. května 1924, čis. 124 Sb. z. a n., v částečně změněné a novým ustanovením zákona čis. 108/1933 Sb. z. a n. přizpůsobené formě. Je tedy nasnadě již podle všech těchto úvah a obzvlášť i systematické úpravy zákona, že tisková novela tvoří integrující součást zákona čis. 108/1933 Sb. z. a n.

Mluví-li se proto v § 18 zák. o ochr. cti o činech trestných podle tohoto zákona, jsou v tom dozajista a samozřejmě zahrnuty i skutkové podstaty přestupku zanedbání povinné péče podle § 4 tiskové novely ve znění vyhlášky min. sprav. čis. 145/1933 Sb. z. a n.

Tomuto výkladu neodporuje ani znění předpisů odst. 5 § 6 a odst. 5 § 9 zák. o ochr. cti, kdež se uvádí, že ustanovení § 6 a § 9 zák. o ochr. cti platí obdobně i o přestupku zanedbání povinné péče. Vždyť účelem odst. 5 § 6 a odst. 5 § 9 zák. o ochr. cti bylo — jak výslovně praví odůvodnění zprávy ústavně-právního výboru (tisk čis. 2268/1933, str. 28, 29) — pouze »vyloučiti všechny pochybnosti« v uvedeném směru. Rovněž tomuto výkladu není na závalu znění § 23 zák. čis. 108/1933 Sb. z. a n., pokud se tam vedle trestných činů podle zákona o ochraně cti uvádí ještě přestupek zanedbání povinné péče. Vždyť i touto poněkud od § 18 se odchylojící obšírnější dikcí se nic nemění na skutečnosti, že i přestupek zanedbání povinné péče je ve smyslu § 18 »činem trestným podle tohoto zákona« — kdyžtž do tohoto zákona byl výslovně pojat ve změněné formě podle § 39 zák. o ochr. cti, dovolávající se dokonce trestních sazeb, uvedených v §§ 1—4 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Ostatně byl poukaz na přestupek zanedbání povinné péče v § 6, odst. 5 a § 9, odst. 5 zák. o ochr. cti na místě již s ohledem na znění těchto §§, neboť mluví se v nich výslovně o »trestných činech v §§ 1, 2 a 4 uvedených« (§ 6, odst. 1) a o »upuštění od uložení trestu pro trestný čin, uvedený v §§ 1, 2, nebo 4« (§ 9, odst. 1), takže tu zajisté s ohledem na tuto stylisaci byl na místě poukaz na přestupek zane-

dbání povinné péče, obsažený v posledních odstavcích těchto dvou paragrafů.

V případě, o nějž jde, byl obžalovaný k žalobě J. S. rozsudkem krajského soudu trestního v Praze ze dne 10. května 1935, č. j. Tk VI 1819/35-13 uznán vinným podle § 4 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 Sb. z. a n., ve znění vyhlášky ministerstva spravedlnosti ze dne 7. července 1933, čís. 145 Sb. z. a n.; při hlavním přelíčení dne 10. května 1935 konaném byl sice před skončením průvodního řízení konstatován obsah spisu č. Tk VI 655/36, týkajícího se souzeného případu. To se však stalo pouze za účelem důkazních návrhů obžalovaného, nikoli za účelem výhrady stíhání podle prvního odstavce § 18 zák. o ochr. cti. Dále rozsudkem krajského soudu trestního v Praze ze dne 14. prosince 1935, č. j. Tk VI 1820/35-15, byl obžalovaný zproštěn obžaloby vznesené na něho A. P. pro přečin podle § 1, 2 zák. o ochr. cti, kterýžto rozsudek byl ke zmateční stížnosti soukromého žalobce zrušen rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 19. března 1936; ani v této věci nedošlo však k výhradě podle prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti před ukončením průvodního řízení při přelíčení, konaném dne 14. prosince 1935.

Ježto se obžalovaný dopustil více činů trestných podle zákona o ochraně cti vůči každému z těchto dvou soukromých žalobců, bylo povinností obou soukromých žalobců, aby si výslovnou výhradou práva stíhání podle prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti zachovali právo to v souzeném případě, i když v době skončení průvodního řízení v trestních věcech shora uvedených (dne 10. května 1935 ve věci Tk VI 1819/35 a dne 14. prosince 1935 ve věci Tk VI 1820/35) bylo již došlo k podání žádosti za trestní stíhání, po případě obžalovacího spisu, ve věci souzené (Tk 655/35).

Došlo-li v trestní věci č. Tk VI 1820/53 ke zrušení vyneseneho rozsudku, nelze v toho vyvozovati důsledky příznivé soukromému žalobci A. P., neboť zánik žalobního práva nastal — jak již nahoře uvedeno — již tím, že výhrada práva stíhání nebyla učiněna v době požadované předpisem prvního odst. § 18 zák. o ochr. cti, t. j. do konce průvodního řízení, při čemž je nerozhodné, jak plyne ze znění uvedeného předpisu, že rozsudek, vyneseny po skončení průvodního řízení, byl zrušen v opravném řízení.

To, že se výhrada práva stíhání nestala, je okolností, pro kterou čin nemůže býti stíhán. Je proto odsuzující rozsudek stížen zmatkem podle čís. 9, lit. b) § 281 tr. ř., který sice v tomto směru uplatňován nebyl, k němuž však bylo zrušovacímu soudu přihlížeti z moci úřední podle § 290, odst. 1 tr. ř. Tomu nebylo na závalu, že napadený rozsudek neobsahuje výrok o otázce té, neboť jde o okolnost, jež není složkou skutkového děje, nýbrž složkami trestního řízení (událostmi procesními), jež možno seznati podle spisů (rozh. čís. 2285 Sb. n. s.).

Čís. 5671.

Návrh na důkaz znalcom určite pomenovaným je pojmove užší než návrh na dôkaz znalcom bez obmedzenia na určitú osobu. Užší návrh